RAADSVOORSTEL

Onderwerp : Meerjarenbegroting 2023 - 2026

Zaak- & documentnr. : Z/22/099079/201581618
Portefeuillehouder : P.J.H. Pennekamp

Opsteller : René Borgardijn
Afdeling : Financiën en Belastingen
Telefoonnr.

Samenvatting

De meerjarenbegroting 2023 – 2026 sluit in alle jaren met een positief saldo. Dit wordt vooral veroorzaakt door de rooskleurige accressen in de meicirculaire. Tevens heeft het financieel herstelplan hier een groot aandeel in. Het jaar 2026 laat een klein positief resultaat zien omdat het ministerie nog geen oplossing heeft geboden voor dit zogenoemde ravijnjaar. Over het definitief toekennen van structurele extra gelden voor de Jeugdzorg is eveneens nog geen uitspraak gedaan. De meerjarenbegroting is voor alle jaren in ieder geval wel sluitend. Het college stelt de raad voor om de meerjarenbegroting vast te stellen. Hiermee wordt feitelijk alleen het begrotingsjaar 2023 vastgesteld. De jaren 2024-2026 geven structureel inzicht in de beleidskeuzes.

De raad besluit

1. De (meerjaren-)Programmabegroting 2023-2026 vast te stellen. In het bijzonder op de volgende onderdelen:
    - De programma's
    - De paragrafen
    - De voorcalculaties
    - De vervangingsinvesteringen
    - De mutaties op de reserves en voorzieningen
2. Om het overschot (€ 412.964) 2023 te storten in de Algemene Reserve.
3. Om de intentie uit te spreken om de overschotten in de jaarschijven 2024 t/m 2026 te storten in de Algemene Reserve.

Aanleiding

De verhoogde accressen bij de meicirculaire en het door de gemeente Westervoort, vanuit het herstelplan ingegeven, uitgevoerde duurzame financieel beleid zorgen er voor dat er een begroting kan worden gepresenteerd die meerjarig structureel en reëel sluitend is. Hiermee wordt voldaan aan de eis van de toezichthouder. De grote accressen in het Gemeentefonds dragen bij aan dit perspectief. Doordat het Rijk deze gelden nog niet voor het jaar 2026 toe wil kennen is het in dat jaar een moeilijke opgaaf om ambities en wensen met een langere looptijd financieel te dekken.

<u>Aanpassing voorcalculaties</u>

- In de zomerperiode zijn alle voorcalculaties (lasten en baten) voor de budgetten bestaand beleid geactualiseerd. Het gaat hierbij om kleine aanpassingen die er voor zorgen dat de budgetten toereikend en aangepast zijn aan het huidige prijsniveau.

- In de voorcalculaties is de actuele activamodule verwerkt. In het afgelopen jaar zijn een aantal investeringen afgestoten of in tijd verplaatst (vervroegd of uitgesteld) waardoor de kapitaallasten in de diverse jaren wijzigen.
- De doorbelastingen van gemeenschappelijke regelingen zijn geactualiseerd voor het jaar 2023.De andere jaren zijn verhoogd met het inflatiepercentage (2024: 2,5%, 2025: 2,5% 2026: 2,2%).

Van voorcalculaties naar concept meerjarenbegroting 2023-2026
In de voorcalculaties van deze begroting zijn alle gevolgen van de in juli vastgestelde Voorjaarsnota verwerkt inclusief de aangenomen amendementen en de gevolgen van de meicirculaire. In totaal leidt dit tot de volgende financiële resultaten:

2023	2024	2025	2026
€ 412.964	€ 1.376.831	€ 2.171.050	€ 510.453

In de periode tussen het opmaken van de Voorjaarsnota en deze Meerjarenbegroting zijn er geen ontwikkelingen of aanvullende wensen geweest.

De financiële gevolgen van de septembercirculaire zijn van groot belang voor deze begroting. De september circulaire wordt op 20 september gepubliceerd en zal aansluitend financieel worden vertaald. Via een kennisgeving wordt de gemeenteraad op de hoogte worden gesteld van de financiële gevolgen naar aanleiding van de september circulaire.

Nieuwe belastingtarieven
Hieronder zijn de belastingtarieven voor het jaar 2023 vermeld. In het overzicht zijn, ter vergelijk, de tarieven voor 2022 opgenomen. De tarieven van de rechten, waaronder de leges en tarieven huur sportaccommodaties zijn divers. Daarom zijn deze tarieven niet opgenomen in het overzicht. In deze tarieven zijn de stijgingen als gevolg van de inflatiecorrectie van 3% verwerkt. Ook de aangekondigde aanvullende extra stijging van 1,0% in het vastgestelde watertakenplan, is verwerkt. Op basis van deze tarieven zijn de opbrengsten in de voorcalculaties aangepast. Deze zijn in het hierboven genoemde saldo verwerkt.

Belastingsoort	*Tarief 2023*	*Tarief 2022*
OZB eigenarenbelasting:		
- woningen, % van vastgestelde waarde	0,1669	0,1620
- niet-woningen, % van vastgestelde waarde	0,3067	0,2978
OZB gebruikersbelasting niet-woningen, % van vastgestelde waarde	0,2380	0,2311
Afvalstoffenheffing vastrecht	152,45	164,10
Afvalstoffenheffing variabel:		
- per lediging 140 liter container restafval	7,06	7,60
- per lediging 240 liter container restafval	8,81	9,48
- per storting ondergrondse container	0,98	1,06
Rioolheffing, per aansluiting	240,95	231,68
Hondenbelasting:		
- 1e hond	96,93	94,11
- 2e hond	133,02	129,15

- 3e hond en volgende honden, per hond	257,47	249,97
- kennel	229,96	232,27
BIZ		
WOZ-waarde tot en met € 100.000, oplopend tot	285	285
WOZ-waarde meer dan € 600.000	999	999

Beoogd effect

In het kader van het budgetrecht van de raad wordt de begroting ter vaststelling aan de gemeenteraad worden voorgelegd. Na vaststelling door de raad kan het college het voorgestane beleid tot uitvoering brengen.

Argumenten

1.1 De gemeente Westervoort heeft een sluitende begroting.
Alle jaarschijven van deze begroting sluiten met een positief saldo. Alleen 2026 sluit af met een lager positief resultaat. De belangrijkste reden voor dit beeld is het zogenaamde “ravijnjaar” in het Gemeentefonds. Vanuit het Rijk worden tot nu toe geen toezeggingen gedaan voor de periode na de volgende verkiezingen. De aangekondigde kortingen worden wel doorgetrokken. Hierdoor valt het bedrag van de Algemene Uitkering voor Westervoort in 2026 ver terug. Op dit moment is de VNG nog volop bezig de minister te overtuigen hiervoor een oplossing aan te dragen. Mogelijk gaat hier in de septembercirculaire nog uitsluitsel over worden gegeven. Ook de uitkomst van de arbitragezaak over extra geld voor Jeugdzorg speelt hierin een belangrijke rol. Ook hiervoor wil de minister nog geen structureel extra geld toekennen. Voorlopig nemen we hier 75% van op. Vanuit het rijk en VNG is aangegeven dat er rekening kan worden gehouden met 100% toerekening maar voorzichtigheidshalve wordt eerst de septembercirculaire afgewacht. Daarnaast zijn er onzekerheden op het gebied van de energielasten (compensatie door het rijk) en toenemende inflatie. Desalniettemin weet de gemeente Westervoort een sluitende begroting te presenteren.

1.2 Het weerstandsvermogen komt op orde.
Het huidig weerstandsvermogen komt op een ratio van 0,34. Bij een maximaal risico is deze ratio voor het weerstandsvermogen van 0,34 echter ruim onvoldoende. Dat betekent dat de stand van de Algemene Reserve per 1 januari 2023 onvoldoende is om het maximale risico, dat in de paragraaf Weerstandsvermogen is beschreven, op te kunnen vangen. In de risicoparagraaf zijn enkele risico’s opgenomen op basis van actualiteit en ontwikkelingen ten behoeve van solide financieel beheer. Eveneens is met een mogelijk aanhoudende hoge inflatie rekening gehouden in de risicoparagraaf bij de bepaling van het weerstandsvermogen.
De ratio voor de solvabiliteit (de verhouding tussen eigen vermogen en vreemd vermogen) is nu 6,0% en stijgt in de komende jaren langzaam naar 18% wat nog steeds ruim onvoldoende is. De norm bedraagt 40%. Ondanks dat de gemeente Westervoort qua financieel beheer (weerstandsvermogen en solvabiliteit) nog niet op orde is, worden er grote stappen gezet en zien we een verbetering van een negatief weerstandsvermogen naar een op de middellange termijn positief weerstandsvermogen. Risico’s worden in kaart gebracht en de financiële discipline creëert de mogelijkheid om te anticiperen op de toekomst.

1.3 De lastendruk voor een gemiddeld huishouden stijgt met meer dan het inflatiepercentage.
In deze begroting is rekening gehouden met een inflatiepercentage van 3%. De verwerkingskosten voor afval dalen. Om de kostendekkendheid van deze tarieven te

handhaven moeten bij stijgende verwerkingskosten de tarieven evenredig meestijgen. Bij de rioolheffing is een extra stijging van 1% opgenomen naar aanleiding van de afspraken in het watertakenplan. Gemiddeld bieden huishoudens nu 8 keer hun container aan. In totaal stijgt de lastendruk voor een huishouden met een woning met een WOZ-waarde van € 205.000, 140 m3 waterverbruik en 8 aanbiedingen van de afvalcontainer met 0,29% in totaal met € 2,31.

Ontwikkeling lokale lastendruk	2021	2022	2023	2024	2025	2026
OZB-eigenaar	336,20	332,10	342,15	350,55	359,37	367,36
Afvalstoffenheffing	253,38	239,94	222,93	228,50	234,25	239,37
Rioolheffing	228,03	231,68	240,95	249,38	258,11	266,37
Totaal	**817,61**	**803,72**	**806,03**	**828,43**	**851,73**	**873,10**
Stijging in €		-13,89	2,31	22,40	23,30	21,37
Stijgingspercentage		-1,70	0,29	2,78	2,81	2,51

1.4 De stelpost prijsstijgingen is fors verhoogd.
In de voorcalculaties is een stelpost voor prijsstijgingen opgenomen. Omdat alle budgetten in 2023 nu tegen de lopende prijzen zijn verwerkt, is de stelpost verhoogd met het percentage dat het rijk aangeeft.

Kanttekeningen

1.1 Vaststelling van de begroting is het definitieve startpunt van de nieuwe cyclus.
Tot het moment waarop de gemeenteraad op 7 november de jaarschijf 2023 zal vaststellen is er nog niets definitief. In de voorliggende begroting zijn alle ambities, speerpunten en aanvullende wensen gehonoreerd. Het staat de raad vrij om daarin andere keuzes te maken.

1.2 Er zijn geen mogelijkheden om de lastendruk te verlagen.
Hoewel het weerstandsvermogen zich positief ontwikkelt, blijft het weerstandsvermogen meerjarig nog van onvoldoende niveau. Dit betekent dat, rekening houdend met de risico's als mede met de onzekerheden voortkomend uit de circulaires van het Rijk, er nog weinig bestedingsruimte is. De effecten daarvan op de algemene reserve die tevens nog in opbouw is, zijn navenant groot en risicovol.

1.3 De Algemene Uitkering kan lager uitvallen en de inflatie blijft hoog.
In de meicirculaire 2022 zijn grote stijgingen van de Algemene Uitkering aangekondigd. Uitgaande van de investeringsplannen van de verschillende ministeries stijgen de uitgaven van het rijk en daarmee ook de accressen. De vraag is echter wel of het rijk de ambitieuze investeringsplannen ook daadwerkelijk kan realiseren. Als dat namelijk niet lukt zullen de accressen worden bijgesteld en dus ook de Algemene Uitkering voor Westervoort (de zogenoemde Trap op – Trap af methodiek). Ondertussen blijft het inflatiecijfer op dit moment erg hoog. Hier is in deze begroting rekening mee gehouden met de aangegeven percentages.

Financiële paragraaf

Onderstaande tabel geeft inzicht in de ontwikkelingen van de voorjaarsnota naar de meerjarenbegroting.

Ontwikkelingen resultaten 2023 - 2026	2023	2024	2025	2026
Resultaten primitieve (meerjaren)begroting 2021-2025	**877**	**478**	**542**	**473**
Begrotingswijzigingen vóór de voorjaarsnota 2022				
Gemeentefonds: decembercirculaire 2021	-192	-553	-999	-1.130
Inventaris Kulturhus	-9	-5	-3	-3
NME-onderwijs	-10			
Budget jeugd	-500	-500	-500	-500
Gemeentefonds: maartbrief 2022	915	1.530	1.785	600
Vertrekpunt voorjaarsnota 2022	**1.081**	**950**	**825**	**-560**
Aanpassing budgetten bij opstellen voorjaarsnota 2022				
Externe ontwikkelingen	-20			
Autonome ontwikkelingen	-639	-585	-592	-1.003
Wensen en investeringskredieten	-275	-230	-220	-200
Speerpunten	-39	-39	-39	
Resultaten voorjaarsnota 2022	**108**	**96**	**-26**	**-1.763**
Aanpassing budgetten bij opstellen (meerjaren)begroting 2023-2026				
P1: Bestuur	-55	-61	-61	-61
P2: Maatwerkdienstverlening 18-/+	-125	-93	-94	-94
P3: Riolering	-43	-1	-6	-35
P3: Afval	-76	-43	-22	-3
P4: Gemeentefonds: meicirculaire 2022	1.688	2.245	3.065	3.015
P4: Inflatiecorrectie	-1.185	-933	-950	-863
P4: OZB	171	258	349	432
Diverse kleine aanpassingen (< € 50.000)	-70	-91	-84	-118
Begrotingsresultaten 2023 - 2026	**413**	**1.377**	**2.171**	**510**

Het advies is om het overschot in 2023 van € 412.964 te storten in de Algemene Reserve en de intentie uit te spreken om dit eveneens te doen met de overschotten in de volgende jaren. De stand van de Algemene Reserve zal zich dan als volgt ontwikkelen:

Verloop algemene reserve						
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Stand per 1 januari	1.808	-188	558	1.775	2.688	4.565
Toevoegingen:						
Resultaat voorgaand begrotingsjaar	-2.576	546	818	413	1.377	2.171
Herstelplan	584					
Spaarprogramma		200	400	500	500	500
Onttrekkingen:						
Corona gerelateerde uitgaven	-4					
Stand per 31 december	**-188**	**558**	**1.775**	**2.688**	**4.565**	**7.236**

Relatie met het herstelplan

De meerjarenbegroting 2023 - 2026 is volledig in lijn met het herstelplan.

Participatie en communicatie

N.v.t.

Westervoort, 7 november 2022

Burgemeester en wethouders van Westervoort,

M. Sluiter MA
secretaris

drs. A.J. van Hout
burgemeester